

Sanclêr – Cynllun Adferiad a Thwf Economaidd

Cynllun Drafft ar gyfer Ymgynghori

Paratowyd ar gyfer Cyngor Sir Gar

Mawrth 2021

Tabl Cynnwys

1 Pam ydym ni'n gwneud hyn?	6
2 Y Darlun Ehangach	4
3 Hendy-gwyn ar Daf Heddiw	6
4 Ystyriaethau a Chyfleoedd Lleol	12
5 Camau â blaenoriaeth	14
6 Cyflawni'r gwaith	22

This document has been prepared by: Owen Davies Consulting Ltd. On behalf of Carmarthenshire County Council. Prepared by: Owen Davies, David Jones (Chilmark Consulting), Arwel Jones (Arwel Jones Associates), John Anderson (John Anderson Associates)
Owen Davies Consulting Ltd
7B Nevill Street
Abergavenny
NP7 7DR
www.owendaviesconsulting.co.uk
07809 594524
owen@owendaviesconsulting.co.uk

All maps within this document are:
Reproduced from Ordnance Survey with permission of the controller of Her Majesty's Stationery Office (C) Crown copyright.
© Hawlfraint y Goron a hawliau cronfa ddata [2020 Arolwg Ordnans 100023377
© Crown copyright and database rights [2020] Ordnance Survey 100023377

Unauthorised reproduction infringes Crown copyright and may lead to prosecution/ civil proceedings.

Rail line

St Clears
Sancler

A40

A477

1 Pam ydym ni'n gwneud hyn?

Mae'r Cynllun Adferiad a Thwf hwn ar gyfer Sanclêr yn ymwneud â'r cyfleoedd sydd ar hyn o bryd ar gyfer adferiad economaidd cynaliadwy yn ogystal â ffyniant a thwf mwy hirdymor y dref a'r ardal o'i chwmpas dros y pum mlynedd nesaf a'r tu hwnt i hynny.

Mae effeithiau economaidd Coronafeirws yn gwbl eithriadol na phrofwyd erioed o'r blaen gan ein cenhedlaeth. Mae'r effeithiau hyn yn negyddol yn bennaf i'r economi leol, ond mae rhai pethau cadarnhaol, gyda chymunedau'n dod yn nes at gilydd a chanolbwyntio ar yr hyn sy'n gwirioneddol gyfrif, ac yn fwy parod i weithredu'n gynaliadwy a chefnogi eu tref a'u heconomi leol.

Cyn y pandemig COVID-19, roedd Cyngor Sir Gaerfyrddin wedi lansio Menter y Deg Tref i gefnogi twf a gwydnwch trefi gwledig ar draws y Sir. Y nod oedd datblygu gweledigaeth strategol hirdymor ar gyfer pob tref i gefnogi twf economaidd ac annog canolfannau mwy bywiog ac economaidd gynaliadwy. Rhoddwyd pwyslais newydd ar y fenter hon yng ngoleuni'r pandemig, i geisio adferiad economaidd ar unwaith yn ogystal ag adeiladu ar gyfer twf mwy hirdymor.

2 Y Darlun Ehangach

Adferiad Economaidd Sir Gaerfyrddin

Ar gychwyn 2021, mae economi Sir Gaerfyrddin yn dal o dan ddylanwad trwm ymyraethau llywodraeth i gefnogi swyddi a sectorau busnes ac mae ansicrwydd o hyd wrth i'r cyfyngiadau amrywio gyda'r pandemig a'r amrywiol fesurau clo.

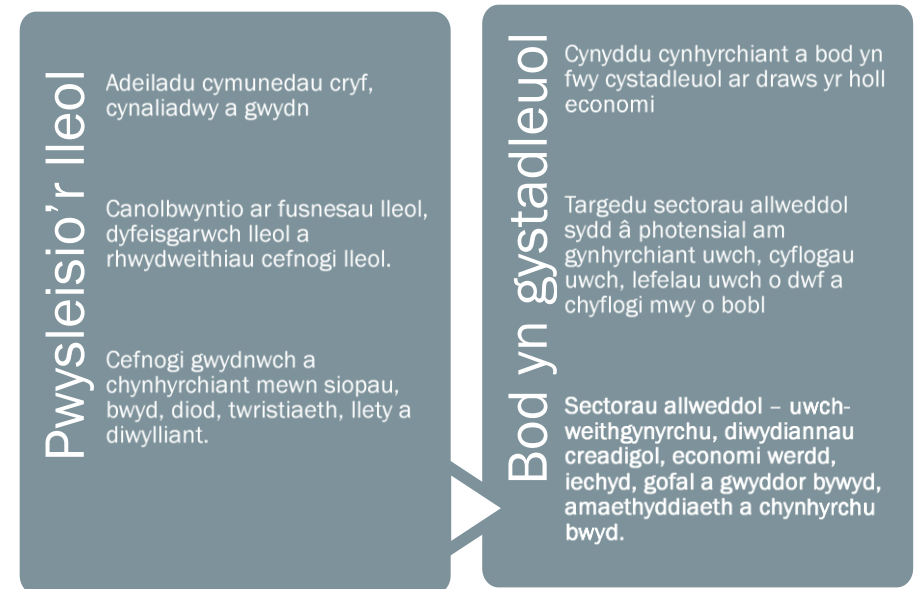
Mae'n dal i fod gryn dipyn o amwysedd ynghylch patrwm adferiad, yn ogystal ag effaith Brexit. Bydd yr adferiad yn araf, a gall gymryd llawer blwyddyn i economi Sir Gaerfyrddin adfer i'w lefel flaenorol, heb sôn am adennill y tir a gollwyd yn sgil yr argyfwng COVID-19 a'i effeithiau. Felly, y brif flaenoriaeth ar hyn o bryd ar gyfer adferiad Sir Gâr yw amddiffyn swyddi a diogelu busnesau. Mae pwyslais yn parhau hefyd ar yr heriau mwy hirdymor sy'n cyfyngu ar dwf yn Sir Gaerfyrddin gan gynnwys cynhyrchiant a chyflogau isel, diffygion sgiliau, rhy ychydig o fusnesau'n ehangu i weithredu ar raddfa uwch, a'r angen am fuddsoddi mewn seilwaith a safleoedd busnes modern.

Mae dau brif gonglfaen i adferiad economi Sir Gâr, sef pwysleisio'r lleol a gweithredu ar lefel leol, a gwneud yr holl economi'n fwy cystadleuol. Mae'r camau gweithredu i gefnogi'r adferiad yn canolbwyntio ar themâu allweddol – **Busnes, Pobl a Lle** ynghyd â blaenoriaethu pedair uchelgais drawsbynciol:

- **Cysylltedd digidol cwbl ddibynadwy a diwylliant digidol** – a fydd yn sail i adferiad a thwf ledled yr holl economi
- **Sgiliau** – cadw, ailsgilio, uwchsgilio a sicrhau bod gan bobl y sgiliau iawn i gyflawni'r swyddi a gaiff eu creu.

- **Economi werdd** – seilwaith carbon isel sy'n gallu gwrthsefyll newid hinsawdd, ynni adnewyddadwy a chartrefi cynaliadwy.
- Economi deg a chydaddaeth a chefnogaeth i'r iaith a'r diwylliant Cymraeg

Ffigur 1 Dylanwadau strategol

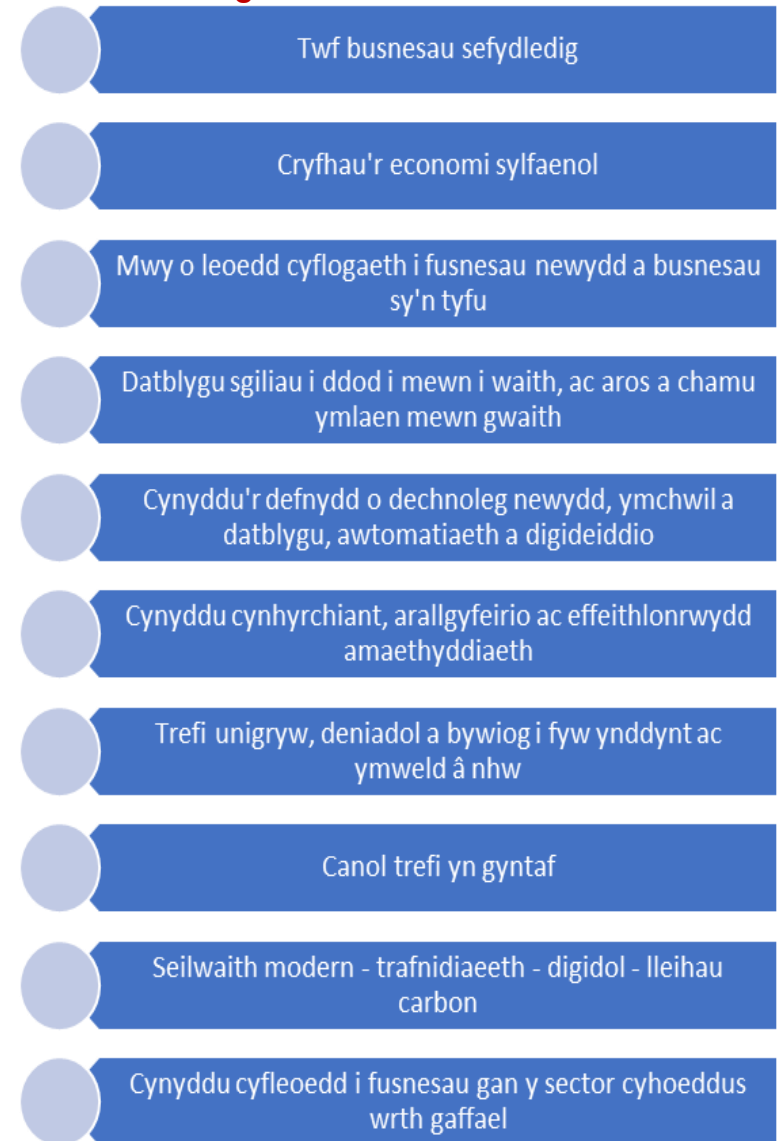
Cyd-destun strategol

Caiff cyd-destun y cynllun ei ddylanwadu gan amgylchiadau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol sy'n wynebu'r Sir Gâr wledig, gan gynnwys technoleg, argyfwng hinsawdd a datgarboneiddio, effeithiau parhaus COVID-19 a gadael yr Undeb Ewropeaidd (Brexit).

Mae'r cyd-destun strategol hefyd yn cynnwys blaenoriaethau Cyngor Sir Gaerfyrddin, Dinas-Ranbarth Bae Abertawe a Llywodraeth Cymru, ynghyd â dylanwad cynyddol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a Chynlluniau Llesiant Lleol.

Mae un o nodau allweddol y Ddeddf yn galw ar gyrff cyhoeddus i fod yn fwy hyblyg er mwyn sicrhau eu bod yn gallu ymateb i amgylchiadau economaidd sy'n newid yn barhaus ac ymateb i'r eithaf ar gyfleoedd newydd am dwf. Gweithredir datblygu cynaliadwy drwy'r holl broses, yn ogystal â ffyrdd newydd o weithio i sicrhau bod awdurdodau lleol yn ystyried yr hirdymor, yn rhwystro problemau rhag digwydd neu waethygu, a mabwysiadu dull cyfannol a chydweithredol sy'n canolbwyntio ar bobl.

Ffigur 2 Dylanwadau strategol

3 Sanclêr heddiw

Mae Sanclêr yn dref sy'n tyfu, ac wedi profi cynnydd mewn poblogaeth a thai dros y blynyddoedd diwethaf. Mae'r dref yn agos i Gaerfyrddin, ac mae hyn wedi helpu hyrwyddo'r datblygiadau preswyl. Mae'r twf hwn wedi helpu cynnal y nifer o bobl sydd mewn oedran gwaith, sy'n weithgar yn economaidd ac mewn cyflogaeth lawn amser.

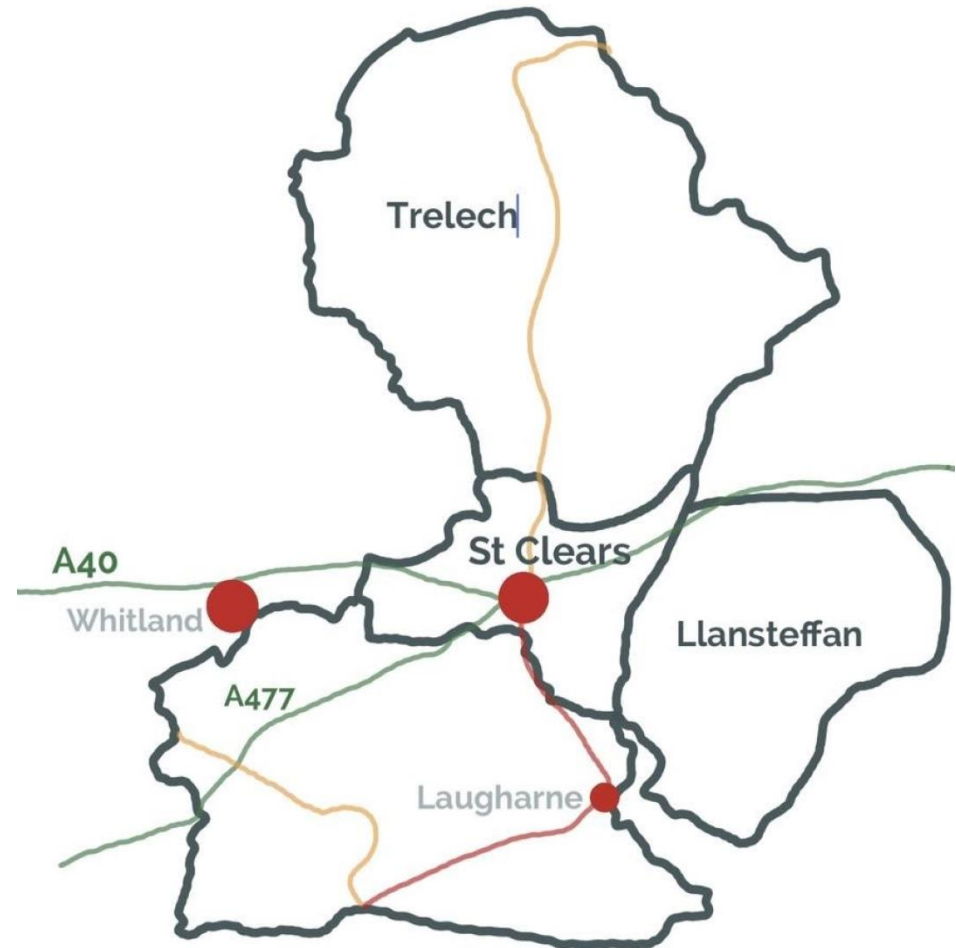
Mae mynediad uniongyrchol y dref i'r A40 (y Rhwydwaith Traws Ewropeaidd) wedi annog twf cyflogaeth draddodiadol gref gan gynnwys ardaloedd cyflogaeth ddiwydiannol a masnachol ysgafn drwy'r holl dref. Mae hefyd ganol tref traddodiadol, bach ei faint, sy'n gwasanaethu angen y gymuned leol yn bennaf.

Y tu allan i'r dref, mae'r economi'n cynnal amrywiaeth helaeth o fentrau gwledig gan gynnwys busnesau seiliedig ar amaethyddiaeth a'r tir, bwyd a diod a thwristiaeth. Mae llawer o ficrofusnesau hefyd, gan gynnwys diwydiannau mwy newydd 'ffordd o fyw', cysylltiedig ag ymwelwyr a chreadigol sy'n cytuno byw a gweithio mewn ardaloedd gwledig.

Mae agwedd sylfaenol bwysig hefyd i'r economi gyda llawer o bobl yn cael eu cyflogi mewn darparu gwasanaethau lleol hanfodol o ddydd i ddydd, crefftau medrus a phroffesiynau fel hyfforddwyr gyrru, atgyweirio cyfrifiaduron a hyfforddwyr personol etc.

Mae rôl ehangach Sanclêr yn cynnwys cynnal swyddogaeth gymdeithasol, cyflogaeth, addysg a siopau lleol i Talacharn a phentrefi llai o gwmpas fel Bancycelin a chymunedau Wardiau Llansteffan a Trelech. Mae canolfan hamdden Sanclêr hefyd yn gwasanaethu anghenion ei threfi cyfagos.

Ffigur 3 Cyd-destun lleoliad

Darlun economaidd-gymdeithasol

Poblogaeth Sanclêr yw 7,300 ac mae'n cynnwys 3,230 sy'n byw yn ardal adeiledig y dref. O gymharu ag ardal wledig Sir Gâr, mae ardal Sanclêr wedi profi'r canlynol dros y ddeng mlynedd ddiwethaf:

- twf poblogaeth
- poblogaeth gynyddol o bobl hŷn
- cynnydd yn y boblogaeth oedran gwaith
- cyfraddau uwch na'r cyfartaledd o weithgarewch economaidd a chyflogaeth lawn-amser
- economi leol gymharol lwyddiannus er o sgiliau is
- lefelau uwch na'r cyfartaledd o weithio o gartref a hunan-gyflogaeth, sy'n adlewyrchu cyflogaeth amaethyddol, unig fasnachwyr a gweithwyr 'ffordd o fyw' a llawrydd
- llawer o ddatblygiadau tai newydd sydd wedi helpu cadw prisiau tai yn agos i'r cyfartaledd
- diffyg cartrefi fforddiadwy
- lleihad yn y defnydd o'r Gymraeg

Er yr ymddangosiad cyffredinol o ffyniant cymharol, dylid nodi hefyd fod yn dal i fod y rheini sy'n ddibynnol ar incwm rhan-amser, sgiliau is a chyflog is gyda phocedi o amddifadedd lleol

Ffigur 4 Tueddiadau economaidd-gymdeithasol diweddar

	Poblogaeth	Oedran gwaith	Incwm gros aelwydydd	Prisiau tai canolrifol	Economaidd weithgar	Cyflogaeth lawn-amser
Ardal wledig y Sir	Cynnydd 1.8%	Lleihad 3%	£28,622	£135k	66%	33%
Ardal Sanclêr	Cynnydd 7.9%	Cynnydd 1.7%	£29,476	£133k - £154k	70%	37%
	Gweithio o gartref	Hunan-gyflogedig	Galwedigaeth fwyaf	Dim sgiliau	Cymwysterau uwch	Cyflogir mewn amaethyddiaeth
Ardal wledig y Sir	7%	14%	Crefftau medrus 19%	25%	30%	6%
Ardal Sanclêr	11%	19%	Crefftau medrus 18%	28%	29%	11%

.Ffynonellau: Cyfrifiad ONS a NOMIS – Astudiaeth linell sylfaen

Busnesau a chyflogaeth

Mae dros 165 o fusnesau, a'r rheini o amrywiaeth helaeth yn cynnwys diwydiannau ysgafn, storfeydd, gweithdai a swyddfeydd. Mae'n ymddangos nad oes unrhyw gyflogwr mawr, er bod y dref yn cynnwys amrywiaeth eang o fusnesau micro, bach a chanolig eu maint.

Mae'r gyfran a gyflogir mewn amaethyddiaeth yn uwch na'r cyfartaledd gwledig ac mae'n allweddol i gyfleoedd economaidd a chyflogaeth y dref gyda llawer o fusnesau'n cefnogi'r sector gan gynnwys masnachwyr bwydydd, mecanyddol a pheirianeg, trelars, gwerthwyr tractorau etc (ee A& M Group, CLH Trailers, Wynnstay).

Y prif sectorau cyflogaeth:

- **20% masnach cyfanwerthu a manwerthu**
- **14% iechyd dynol a gwaith cymdeithasol**
- **11% adeiladu**

Mae pum ardal gyflogaeth gan gynnwys yr ardal ddiwydiannol draddodiadol yn Ystad Tir Owen a'r datblygiad mwy modern, Parc Busnes Sanclêr.

Mae'r ystyriaethau a'r cyfleoedd allweddol ar gyfer safleoedd ac adeiladau yn cynnwys:

- lefelau uchel o feddiannaeth gyda'r ardal yn cynnal lefelau da o alw gan adlewyrchu'r mynediad at yr A40
- cyflenwad cyfyngedig o unedau sydd ar gael ar gyfer cychwyn busnesau ac i fusnesau sy'n tyfu
- mae llawer o'r eiddo yn hen neu o ansawdd eilradd ac angen buddsoddiad i'w godi i safon fodern
- nifer bach o safleoedd ar gael i'w hailddatblygu neu adeiladu o'r newydd
- diffyg hyfywedd sy'n rhwystr i adeiladu ar hap

Canol y Dref

Mae tua 40 o fusnesau, a'r rheini'n rhai annibynnol yn bennaf, wedi eu lleoli yng nghanol y dref a'r mwyafrif ohonynt mewn manwerthu. Mae'r cynnig hwylustod yn y dref wedi ei gyfyngu i Spar, ynghyd â dau gigydd a siop gacennau arbenigol. Mae lefel y cynnig o nwyddau cymhariaeth yn fwy amrywiol er bod hyn yn dal i fod yn gymharol gyfyngedig yn sgil y gystadleuaeth o Gaerfyrddin gerllaw. Mae hyn yn cynnwys fferyllfa, dillad merched, nwyddau haearn/bargeinion a siop elusen ynghyd ag amryw o unedau mwy ar gyfer manwerthu nwyddau mawr sy'n gysylltiedig ag offer trydanol, peiriannau gardd a siop disgownt.

Mae amrywiaeth o dewis sylfaenol o fwyd a diod (caffi, tŷ bwyta, siop cludfwyd a thafarn) yng nghanol y dref. Mae'r cynnig hwn yn apelio'n bennaf at y fasnach ddydd gydag economi gyfyngedig gyda'r nos gan gynnwys y dafarn draddodiadol a siopau cludfwyd, fodd bynnag, nid oes dim adloniant na safleoedd diwylliannol.

Ymddengys fod busnesau iechedd, harddwch a gwasanaethau personol yn ffynnu yn Sanclêr ynghyd â ffisiotherapi, ffitrwydd ac aromatherapi. Rheswm pwysig arall dros ymweld yw'r practis meddygon teulu sydd ym mhrif faes parcio canol y dref.

Nid oes banc yng nghanol y dref mwyach ac eithrio peiriant ATM yn y Spar sydd hefyd yn darparu'r Swyddfa Bost. Mae'r banciau agosaf yn Ninbych-y-Pysgod a Chaerfyrddin. Mae Nat West yn darparu banc symudol sy'n ymweld am 45 munud yn unig ar ddydd Mawrth.

Yn gyffredinol mae'r canol wedi profi'r canlynol:

- Mae'r galw yng nghanol y dref gan fusnesau newydd wedi bod yn dawel – sawl eiddo gwag hirdymor

- Cyfradd eiddo gwag o 9% gydag unedau gwag yn aml yn cael eu hailfeddiannau gan fusnesau neu sefydliadau heb fod yn siopau
- Lleihad yn y nifer o fusnesau manwerthu
- Rhai mathau o siopau arbenigol yn parhau ee dillad merched, cacennau a chigyddion lleol
- Wi-Fi am ddim yng nghanol y dref
- +50% o ymwelwyr yn aros yn arferol am fwy na 20 munud

Un anfantais fawr i'r canol yw ei hyd a'i natur wasgaredig heb ganolbwynt amlwg. Mae'r nifer o fusnesau hamdden/manwerthu sydd y tu allan i'r dref hefyd yn anfantais, gan gynnwys y brif archfarchnad (Co-op), dibenion lled-fanwerthu ym Mharc Busnes Sanclêr a Starbucks a Travelodge sydd wedi eu lleoli ar yr A40. Yn 2020 rhoddwyd caniatâd mewn apêl am McDonald's 24-awr gyda lle i 100 eistedd, ynghyd â Costa Coffee yn yr un lleoliad.

Yn gyffredinol, mae gan ganol y dref fwy na'r disgwyl i'w gynnig ond mae'r amgylchedd i ymwelwyr a siopwyr o dan gysgod traffig a'r palmentydd yn gul, ac mae hyn yn lleihau'r profiad deniadol o grwydro a cherdded. Mae potensial i wella tir y cyhoedd ac apêl y canol.

Economi Ymwelwyr

Yn wahanol i leoedd mwy adnabyddus fel Pentywyn a Talacharn gerllaw, nid yw Sanclêr yn gyrchfan draddodiadol i ymwelwyr gyda'r un cymhelliad dros ymweld â hi. Nid yw arwyddion ymwelwyr sydd o ansawdd gwael a braidd yn ddryslyd o gymorth i'r dref na'r atyniadau lleol, nac i fanteisio i'r eithaf ar yr A40 a thraffig ymwelwyr sy'n mynd heibio. Mae hyn yn cynnwys Canolfan Grefftau Gorllewin Cymru (Y Gât), nad yw'n adnabyddus iawn, ac y dyfarnwyd y gwobr "Gem Gudd" iddo. Fodd bynnag, dywed busnesau lleol fod y dref yn boblogaidd gyda thwristiaid lleol yn gwneud teithiau siopa byr am fwyd a hanfodion eraill.

Mae amrywiaeth helaeth o lety – mae Clwb Iechyd a Hamdden Llety Cynin ar y cyrion yn enghraifft wych o arallgyfeirio fferm i ddarparu sba moethus. Mae gan y dref hefyd Travelodge, y Savoy Country Inn a The Forge Lodge and Restaurant. Mae amrywiaeth dda o lety hunan-arlwyo yn lleol, gan gynnwys ffermdai wedi eu haddasu a chabanau pren.

Mae gan Sanclêr dreftadaeth leol a chenedlaethol bwysig gan gynnwys ei chysylltiadau â Gwrthryfel Beca (1842). Nodir hyn gan gerflun pren deniadol yng nghanol y dref gerllaw'r Gât. Fodd bynnag, ychydig iawn sydd o wybodaeth i ddenu ymwelwyr.

Mae twristiaeth beicio hefyd yn agwedd gynyddol o gynnyg Sir Gâr i ymwelwyr ac mae Sanclêr yn rhan o'r gylchdaith beicio ffordd sy'n cysylltu â Thalacharn a Hendy-gwyn ar Daf. Fodd bynnag, ychydig yn unig sydd o leoedd aros 'Croeso i Feicwyr' yn yr ardal.

Digwyddiadau blynyddol – mae Carnifal yr Haf, y Tân Gwyllt a'r Goleuadau Nadolig yn atyniadau pwysig, ond i ymwelwyr lleol yn bennaf.

Brand a marchnata

Nid yw'n ymddangos fod gan Sanclêr unrhyw bresenoldeb unigryw ar-lein ac mae'n anodd dod o hyd i'r wybodaeth sy'n bod. Mae'r cynnig mwyaf effeithiol ar-lein gan y busnes lleol Got Cake sydd â bron i 4000 o ddilynwyr ar Facebook a grŵp Facebook 'prynu a chyfnwid' sy'n syndod o gryf gyda dros 6000 o aelodau. Mae busnesau fel Oriel Gelf a Chanolfan Grefftau Y Gât yn gyfuniad perffaith o gyrchfan ymwelwyr, profiad a siop ond nid yw'n ymddangos eu bod yn marchnata eu hunain ac eithrio i gael eu crybwyll ar Tripadvisor a dilyniant bach ar Facebook. Mae teimlad fod cymuned gref yn Sanclêr, ond nad ydynt am ryw reswm yn cyfleu hynny'n glir ar-lein (o leiaf yn allanol) nac yn dadlau'r achos pam fod Sanclêr yn dref ddeniadol i ymweld â hi.

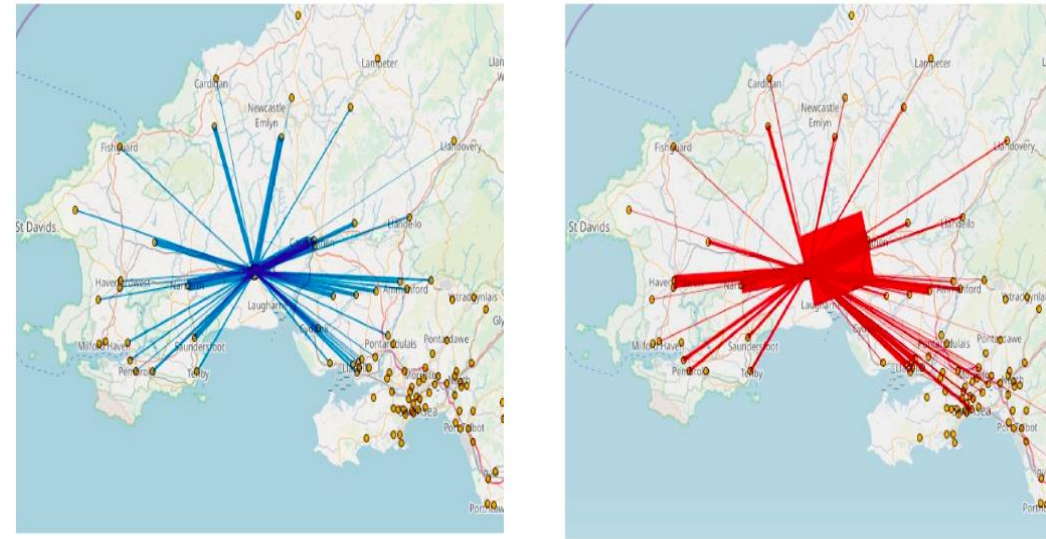
Trafnidiaeth a symudiad

Mae'r dref yn hygyrch iawn i deithwyr ffordd, gyda mynediad uniongyrchol i adran ddeuol yr A40 (y Rhwydwaith Traws-Ewropeaidd) sy'n cysylltu ag Iwerddon.

Mae patrymau teithio i'r gwaith yn rhoi darlun o ymddygiad cymudwyr a dealltwriaeth o'r nifer o bobl sy'n teithio o ardal yr astudiaeth i le gwaith (dangosir mewn coch) neu o rywle arall i mewn i ardal yr astudiaeth am waith (dangosir mewn glas). Mae'n dangos sut mae ardal Sanclêr yn ddibynnol ar Gaerfyrddin a threfi mawr eraill am gyflogaeth, ond hefyd sut mae'r dref yn darparu cyflogaeth i drigolion yr ardal ehangach.

- Roedd y pellter cyfartalog a deithir i'r gwaith yn debyg i'r cyfartaledd gwledig (23.7km)
- Mae cyfran uwch na'r cyfartaledd o bobl yn gweithio o gartref (10.5%)

Ffigur 5 Patrymau teithio i'r Gwaith

Ffynhonnell: 2011 Census - DataShine: Commute

Band Eang a Chysylltedd Digidol

Mae'n ymddangos fod gan ran ganolog y dref gysylltedd da, ond mae'n amlwg fod ardaloedd mwy yn y gefnwlod ehangach a phentrefi ag anawsterau.

Mae gan 383 (38%) allan o gyfanswm o 1,020 o safleoedd yn ardal cod post Sanclêr fand eang heb fod yn un cyflym iawn.

Fodd bynnag, mae Wi-Fi am ddim yng nghanol y dref sy'n cynnig amrywiaeth o fuddion i ddefnyddwyr/ymwelwyr a chyfleoedd marchnata yn y dyfodol.

Cynllunio, Datblygu a'r Amgylchedd

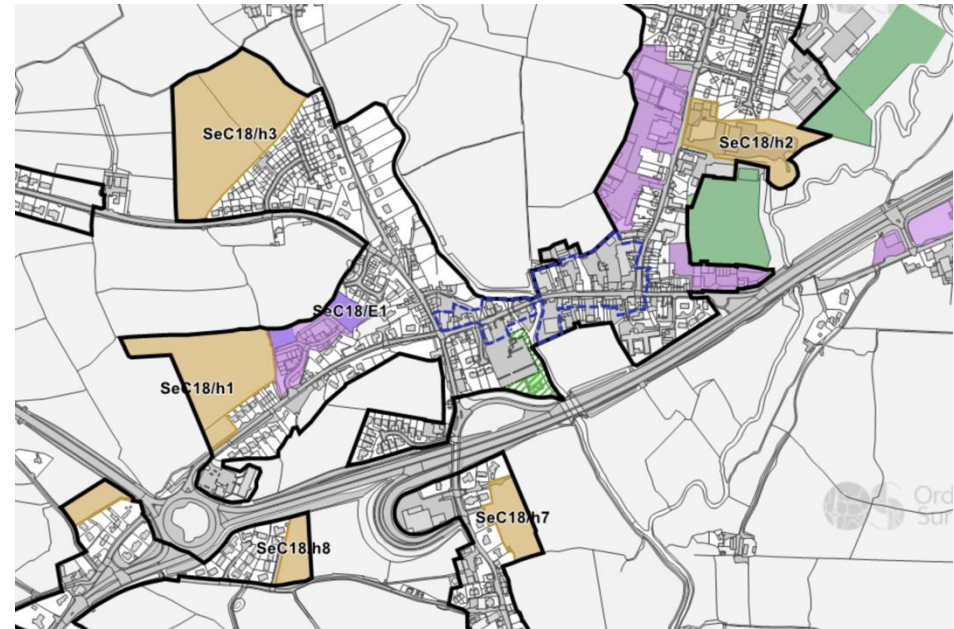
O safbwynt twf a datblygiad yn y dyfodol, mae'r Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig yn ystyried Sanclêr fel lle addas ar gyfer twf yn y dyfodol oherwydd lleoliad strategol a hygyrch y dref ar yr A40. Mae'r galw am dai preswyl a diddordeb gan ddatblygwyr yn gryf yn yr ardal, a bydd hyn yn gweld datblygu tua 200 o gartrefi newydd gan gynnwys 38 o rai fforddiadwy. Y dyraniad ar gyfer tir cyflogaeth newydd yw 0.44ha.

Yn ogystal â'r angen am fwy o gartrefi, yn gyffredinol, mae angen am dai llai, llai drud, i gywiro'r anghydbwysedd rhwng prisiau tai uwch a chyflenwad cyfyngedig o gartrefi addas mewn ardaloedd gwledig, yn enwedig i un person a chyplau.

Ysbyty Cyffredinol newydd - Mae Bwrdd Iechyd Hywel Dda wedi ymgynghori ar gynlluniau am Ysbyty Cyffredinol newydd ar safle yn yr ardal rhwng Arberth a Sanclêr. Mae proses ddewis safleoedd y Bwrdd Iechyd yn cynnwys Sanclêr. Pa bynnag leoliad a ddewisir, mae'r Ysbyty'n cynnig y potensial am dwf a allai weddnewid busnesau lleol yn ardal Sanclêr. Mae'r amserlen ar gyfer penderfynu, adeiladu ac agor o fewn ffrâm amser y cynllun hwn.

Gorsaf Reilffordd newydd - Ym mis Mehefin 2020 cyflwynodd Llywodraeth Cymru gynigion i Gronfa Adfer eich Rheilffyrdd Llywodraeth y Deyrnas Unedig am bedair gorsaf newydd gan gynnwys Sanclêr. Mae cefnogaeth gref gan y gymuned a busnesau i'r cynigion ar gyfer Sanclêr fel y gwelwyd yn yr ymgynghoriadau yn gynnar yn 2020. Mae manteision y cynllun yn cynnwys cau bwlch daearyddol yn rhwydwaith gorllewin Cymru a gwella teithio cynaliadwy i dref ac ardal sy'n tyfu. Fodd bynnag, yn ddibynnol ar y lleoliad a'r cynllun terfynol, mae amryw o heriau dichonoldeb, gan gynnwys y posibilrwydd o gau'r groesfan bresennol, creu mynediad arall i'r ffordd a phrynu tir.

Ffigur 6 Cynllun Datblygu Lleol

4 Ystyriaethau a Chyfleoedd Lleol

Cefnogaeth i'r cynigion am orsaf drenau newydd i wella'r dref fel lle i fyw, ymweld a gweithio

Gwella amgylchedd canol y dref, llecynnau cyhoeddus i siopwyr a cherddwyr

Pryder ynghylch cau banciau'r stryd fawr

Angen arwyddion cydgysylltiedig ac effeithiol yng nghanol y dref ac i ymwelwyr ar yr A40

Mae materion sy'n gofyn am weithredu brys er mwyn sicrhau adfer a thwf

Paratoi i fanteisio'n llawn ar gyfleoedd yn sgil yr Ysbyty Cyffredinol newydd

Gwella golwg lle parcio yng nghanol y dref ar Ffordd Pentre ac ehangu'r defnydd ohono

Buddsoddi mewn cymysgedd o safleoedd cyflogaeth modern ar gyfer twf/ehangu busnesau

Gwella marchnata a hyrwyddo canol y dref a'r ardal fel cyrchfan

Mynd i'r afael â safon wael band eang mewn ardaloedd gwledig. Manteisio mwy o wi-fi am ddim yng nghanol y dref

Angen mwy o ddigwyddiadau blynyddol mawr

Gwella llwybrau teithio llesol o'r Co-op/ yr orsaf drenau arfaethedig a chanol y dref

Cyllid ac i adnoddau i gefnogi busnesau

Trefn gynllunio fwy ymatebol a chefnogol i annog buddsoddi ac adfywio

5 Camau â blaenoriaeth

Tref farchnad draddodiadol yw Sanclêr sydd wedi cadw llawer o'r swyddogaethau ar gyfer byw a gweithio mewn lleoedd gwledig. Nod y cynllun adfer a thwf yw sicrhau twf economaidd cynaliadwy sy'n canolbwyntio ar gadw a denu poblogaeth o oedran gwaith a chynnal a gwella mynediad at wasanaethau.

Blaenoriaethau Strategol

- cwblhau'r cynllun am orsaf drenau newydd Sanclêr
- cefnogi a thyfu'r sail cyflogaeth
- creu amgylchedd canol tref mwy deniadol ac addas i gerddwyr
- diogelu tir cyflogaeth ar gyfer datblygu lleoedd gwaith modern ar raddfa fach a chanolog yn y dyfodol
- cyflwyno mentrau i dynnu sylw mwy o ymwelwyr sy'n teithio ar hyd yr A40 a hyrwyddo cyfleusterau ac atyniadau canol y dref
- tref glyfar – 'SMART' - gyda chysylltedd dibynadwy a strategaethau twf, marchnata ac ymwelwyr sy'n seiliedig ar ddata

Mae camau i gefnogi adferiad a thwf yn ymdrin â'r tair prif thema a grybwyllwyd eisoes – **Busnes, Pobl a Lle** – gyda phedair blaenoriaeth drawsbynciol ar gyfer creu cysylltedd digidol cwbl ddibynadwy, gwella sgiliau i gyflawni'r swyddi a gaiff eu creu, economi carbon isel a gwyrdd ac economi deg a chydadd sy'n cefnogi'r iaith a'r diwylliant Cymraeg.

Y meysydd sydd â blaenoriaeth ar gyfer adferiad a thwf yw:

1 – Adferiad COVID-19

Y pandemig Covid-19 yw'r argyfwng iechyd cyhoeddus ac economaidd mwyaf ers cenedlaethau. Mae wedi cael effaith dramatig ar gymunedau, yr economi a sut rydym yn byw a gweithio. Mae wedi'n hatgoffa ni y gall y lleoedd rydym yn byw a gweithio ynddynt fod yn fregus ar adegau.

Roedd ansawdd a hygyrchedd y dref a'r cefn gwlad yn hynod bwysig i iechyd a lles pobl yn ystod y cyfnodau clo. Mae gwerth-fawrogiad torfol wedi bod o werth llecynnau gwyrdd, llwybrau cerdded a beicio a'r siopau a'r amwynderau lleol.

Ymysg y llawer o heriau pwysig yn y cyfnod adfer mae'r camau brys i ddiogelu busnesau a chyflogwyr lleol a phenderfynu pa newidiadau mewn ymddygiad yn sgil y pandemig sy'n dechrau ymddangos fel nodweddion parhaol o fywyd a gwaith. Mae gan y rhain oblygiadau i'r dref, oherwydd mae pobl yn defnyddio lleoedd yn wahanol, yn teithio llai ac yn treulio mwy o amser yn lleol ac yn gweithio o gartref. Rhaid i'r cynllun adfer a thwf ymateb i'r newidiadau hyn a chyfrannu at adferiad mwy cynaliadwy, gan

lunio dyfodol y dref o amgylch gweledigaeth am le mwy gwydn yn economaidd.

Bydd effaith y pandemig yn dal i gael ei deimlo am beth amser a gellir cymryd y camau canlynol i gefnogi busnesau a'r dref:

Nodwyd angen i ddiogelu a chreu swyddi, yn enwedig yn rhai o'r sectorau a gafodd eu taro galetaf, gan gynnwys siopau, hamdden a lletygarwch, a chefnogi busnesau sy'n profi heriau o ran sgiliau yn sgil y pandemig ee gyda sgiliau digidol a TG, marchnata ac arallgyfeirio gan gynnwys datblygu marchnadoedd newydd, tendro lle bo'n addas (yn gysylltiedig â chyfleoedd caffael lleol), mesurau effeithlonrwydd etc.

2 – Cefnogi twf busnesau

Lle bo diffyg seilwaith cyflogaeth i gynnal anghenion y presennol neu'r dyfodol, gall gwydnwch a chynaliadwyedd ardal gael eu tanseilio, gan gyfrannu o bosibl at ddirywiad. Mae diffyg cyfleoedd am waith yn rheswm allweddol hefyd y tu ôl i ddiboblogi gwledig, yn enwedig yn y gweithlu iau. Trwy gefnogi ac annog twf cwmnïau sydd wedi sefydlu'n lleol, yn enwedig mewn diwydiannau mwy arbenigol, bydd hyn yn helpu creu cyflogaeth hirdymor â thâl uwch, cadw gweithwyr, ehangu'r sail sgiliau a helpu cynnal cymunedau lleol.

Yr economi sylfaenol yw asgwrn cefn yr economi wledig ac mae'n cynrychioli'r rhannau hynny o'r economi sy'n cynnal ein hanghenion bob dydd (gofal cymdeithasol, siopau, twristiaeth, bwyd, diod, adeiladu, ynni etc). Yn yr un modd, mae prosesu bwydydd a diodydd lleol o gynhyrchion amaethyddol a garddwriaethol yn ddiwydiant sy'n tyfu. Mae ar yr holl fathau hyn o fusnesau angen cymorth busnes a seilwaith cyflogaeth tebyg

megis lleoedd gweithio fforddiadwy o ansawdd da gyda'r cysylltedd digidol gorau bosibl.

A) Buddsoddi mewn safleoedd busnes i gefnogi busnesau sy'n cychwyn o'r newydd, a thyfu ac ehangu busnesau

Mae diffyg lleoedd gweithio addas ar gael i gefnogi twf busnesau micro a bach. Fodd bynnag, mae nifer o gyfleoedd i greu lleoedd newydd i fusnesau naill ai trwy safleoedd datblygu newydd, defnyddio adeiladau cyhoeddus sydd dros ben, cael gafael ar adeiladau gwag, neu sefydlu lleoedd gwaith newydd i'w rhannu.

Mewn ardaloedd gwledig lle nad oes fawr o ddiddordeb gan ddatblygwyr ar raddfa fawr, mae gan y sector cyhoeddus hefyd rôl bwysig i'w chwarae wrth weithio gydag amrywiaeth o ddatblygwyr a thirfeddianwyr lleol llai i fynd i'r afael â'r rhwystrau i ddatblygu. Mae'r rhain yn cynnwys mynd i'r afael â'r bwlch hyfywedd rhwng cost adeiladu a moderneiddio lleoedd cyflogaeth newydd a'r incwm rhenti, a rôl ddatblygu economaidd bwysig wrth arwain datblygwyr bach trwy'r broses gynllunio.

Mae'r camau'n cynnwys:

- Parc Busnes Sanclêr – dyma'r unig safle a ddyrannwyd ar gyfer cyflogaeth yn y dref, ac mae iddo ddau barsel o dir (0.44ha). Mae diogelu ac annog datblygiad y safle hwn ar gyfer twf cyflogaeth yn y dyfodol yn bwysig ar gyfer twf.
- Mae'r ardaloedd cyflogaeth a diwydiannol presennol fel Ystad Tir Owen yn cynnig cyfleoedd am fuddsoddi yn y dyfodol ac ailddatblygu rhannol i ddarparu lleoedd gwaith llai a modern.

- Mae lleoliad yr orsaf drenau newydd yn rhoi catalydd ar gyfer creu lleoedd cyflogaeth a gwaith newydd sydd â mawr angen amdanynt gerllaw'r canolbwynt trafniadaeth.

Ffigur 7 Safleoedd cyflogaeth

B) Canolfannau gweithio a lleoedd gweithio i'w rhannu

Gall newidiadau i arferion gweithio a'r diddordeb a'r gallu cynyddol i weithio'n agosach at gartref ac o bell o brif swyddfeydd arwain at fwy o alw i fyw mewn ardaloedd gwledig a gwella cyfleoedd i helpu cadw'r boblogaeth sydd mewn

oedran gwaith. Mae'r cyfleoedd sy'n helpu darparu lleoedd gweithio hyblyg yn agosach at y cartref yn cynnwys:

- Astudiaeth ddichonoldeb – astudiaeth leol i ymchwilio graddau penodol y galw a'r gofynion gan boblogaeth y dref a'r ardal wledig o'i chwmpas.
- Mae canolfan grettau'r Gât yn adeilad amldeffnydd a reolir gan Gyngor Sir Gâr ac mae'n cynnal amryw o leoedd gwaith ar hyn o bryd i busnesau crefft/creu. Mae'r model yn dangos y potensial a gall fod cyfleoedd i ehangu neu sefydlu lle gweithio ar y cyd tebyg yn y dref.

C) Ailddefnyddio adeiladau gwag a rhai a dan-ddefnyddir

Mae amryw o adeiladau gwag yng nghanol Sanclêr. Mae'r rhain yn cynnig cyfleoedd am amrywiaeth o gyfleoedd mentro ac adfywio ffisegol.

- Mae canolfan grettau'r Gât yn adeilad amldeffnydd a reolir gan Gyngor Sir Gâr ac mae'n cynnal amryw o leoedd gwaith ar hyn o bryd i busnesau crefft/creu. Mae'r model yn dangos y potensial a gall fod cyfleoedd i ehangu neu sefydlu lle gweithio ar y cyd tebyg yn y dref.
- Safleoedd busnes newydd – naill ai ailddefnyddio adeiladau sector cyhoeddus sydd dros ben neu fynd ati'n ddethol i gaffael adeiladau allweddol gwag sydd wedi gwneud cyfraniad ehangach i adfywiad ffisegol ac economaidd y dref.

D) Cefnogi twf busnes o fewn cwmnïau sefydledig

Mae twf yr economi leol yn gysylltiedig â llwyddiant cyflogwyr mwy y dref, ac yn enwedig, cwmnïau sefydledig lleol sydd â'u penderfyniadau wedi eu gwreiddio'n gadarn yn y gymuned. Mae pwyslais cryf ar gynyddu'r nifer o gwmnïau sefydledig, yn

ogystal â sefydlu sail gadarnach o fusnesau canolig eu maint (c.50 o weithwyr) sy'n gallu gwerthu'r tu allan i Gymru.

- Busnesau Canolig eu Maint - Mae nifer o gwmnïau sefydledig a chanolig eu maint wedi eu lleoli yn Sanclêr. Mae'r mesurau i gefnogi eu twf yn cynnwys:
  - Cyd-drafod â chyflogwyr blaenllaw i adnabod cyfleoedd buddsoddi yn y dyfodol a meysydd o gymorth yn y dyfodol
  - Help i gefnogi uwchsgilio'r gweithlu presennol a hyfforddi ac ailsgilio gweithwyr y dyfodol
  - Ymchwilio cyfleoedd i'r economi leol o fewn eu cadwyni cyflenwi presennol
- Micro-fusnesau - Neilltuo a thargedu cymorth ar gyfer y cam nesaf o dwf ymysg micro-fentrau bach, sy'n aml yn gwmnïau a berchnogir gan deuluoedd a phobl hunan-gyflogedig o fewn y gymuned.

E) Amaethyddiaeth a chynhyrchu bwyd

Mae llawer o amaethyddiaeth yr ardal yn y sector llaeth, ac ar hyn o bryd, does gan Sir Gaerfyrddin ddim cyfleuster ar gyfer prosesu llaeth yn uniongyrchol; yn wyneb hyn, mae'r Tasglu Gwledig wedi awgrymu ymchwilio i gyfleuster micro/macro prosesu llaeth seiliedig ar fodel cydweithredol. Mae hefyd yn gefnogol i fusnesau seiliedig ar fwyd bach a chanolig eu maint a sefydlu unedau cynhyrchu i gefnogi cynhyrchion bwyd o werth ychwanegol, a allai gynnwys cawsiau arbenigol, hufen ia a chynhyrchion llaeth eraill sy'n gallu denu premiwm ar sail tarddiad lleol.

Y nod yw cefnogi mentrau sy'n creu busnesau o werth uwch a mwy cynhyrchiol trwy gynyddu cynhyrchiant, amrywiaeth ac

effeithlonrwydd ffermio. Mae'r cynigion yn y cynllun am leoedd gweithio modern, seilwaith digidol a marchnata a hyrwyddo yn ceisio cefnogi'r nod hwn a chyfrannu tuag ato.

3 – Tref a chefn gwlad digidol-glyfar

Mae technoleg ddigidol wedi chwarae rhan bwysig wrth alluogi busnesau a chymunedau i addasu yn ystod y pandemig COVID 19. Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin yn gweithio ar hyn o bryd gyda llywodraethau Cymru a'r Deyrnas Unedig i gyllido busnesau, gweithwyr cyflogedig a chymunedau i fanteisio ar yr holl fuddion sy'n cysylltiedig â chysylltiadau rhyngwyrdd cyflymach a mwy dibynadwy a datblygu rhaglenni digidol wi-fi i hyrwyddo trefi marchnad ee negeseuon hysbysu i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â threfi. Mae'r cyfleoedd i weithredu yn cynnwys:

- Sicrhau bod cysylltedd gigabit-alluog ar gael i'r holl gymuned a sicrhau bod yr holl drigolion gwledig a a phob busnes bach gyda llai na 100mb yr eiliad yn gallu elwa o fentrau'r llywodraeth i uwchraddio band eang, ee Cronfa Uwchraddio Band Eang. Mae hyn yn golygu cronni'r galw a defnyddio gwybodaeth am anghenion lleol i fargeinio am welliannau gyda darparwyr telecom.
- Mae'r dref SMART yn cyfuno'r defnydd o ateb Wi-Fi i'r dref gyda dadansoddiad rheolaidd o'r data a gesglir fel y caiff ei rannu gyda busnesau i'w galluogi i ennill dealltwriaeth o gwsmeriaid wrth farchnata. Mae dadansoddeg o'r fath yn cynnwys tueddiadau ymwelwyr fel: cyfraddau troedio; amser a dreulir; dyddiau prysuraf yr wythnos etc; mesur llwyddiant digwyddiad i gyfiawnhau buddsoddiad yn y dyfodol; gellir ei ddefnyddio i ddenu busnes newydd.

- Mae'r Rhyngrwyd Pethau a thechnoleg LoRaWAN yn rhwydwaith arloesi newydd sy'n cefnogi arloesedd busnesau a chymunedau. Mae'r dechnoleg yn newydd ac yn ffurfio rhan o ddatblygu'r cyfuniad iawn o seilwaith cysylltedd, ymwybyddiaeth, sgiliau a chymorth i alluogi busnesau a thrigolion i ffynnu a manteisio'n llawn ar y chwyldro digidol.
- Hyfforddiant digidol – nid yw technoleg ddigidol ond cystal â'r sgiliau a'r hyder sydd yno i'w defnyddio. Bydd hyfforddiant lleol yn hanfodol er mwyn uwchsgilio, rhannu gwybodaeth ac annog y defnydd o dechnoleg ar draws y dref farchnad.

4 – Tir y cyhoedd yng nghanol y dref

Mae ansawdd amgylchedd canol y dref yn dioddef o oruchafiaeth traffig ar dir y cyhoedd yng nghanol y dref, palmentydd cul a dim ond ychydig o fannau cyhoeddus sy'n annog pobl i dreulio amser yn siopa. Mae angen sefydlu amgylchedd mwy agored a hamddenol i siopwyr ac ymwelwyr yn enwedig o ganlyniad i COVID-19 sydd wedi ychwanegu at yr her o gynnal strydoedd diogel lle gellid cadw pellter cymdeithasol.

Byddai gwelliannau i dir y cyhoedd a fyddai'n sicrhau cydbwysedd mwy cyfartal rhwng cerbydau a cherddwyr yn galluogi culhau'r gerbyffordd, sefydlu palmentydd lletach a lleoedd cyhoeddus mwy. Gallai gwelliannau helpu hefyd i ddiffinio canol yr hyn a all deimlo fel prif stryd ymestynedig. Dylai gwelliannau ganolbwyntio ar yr ardal o'r afon, gan gynnwys pont droed newydd i

gerddwyr ar yr ochr ogleddol, a Heol yr Orsaf, gan fanteisio ar y llecynnau lle mae'r adeiladau bellter i ffwrdd o'r ffordd.

5 – Gorsaf drenau Sanclêr

Ym mis Tachwedd 2020, cyhoeddodd llywodraeth y Deyrnas Unedig £4.8m ar gyfer agor gorsaf drenau newydd yn Sanclêr. Mae'r Cyngor Tref wedi bod yn gweithio mewn partneriaeth gyda Chyngor Sir Gâr gyda chymorth yr Aelod Seneddol lleol ers sawl blwyddyn i gynnwys y dref yng Nghronfa Adfer eich Rheilffordd Llywodraeth y Deyrnas Unedig. Mae'r orsaf yn debygol o gael effaith weddnewidiol ar y dref fel lle i fyw, gweithio ac ar ddenu ymwelwyr fel rhan o welliannau Metro Bae Abertawe.

Mae union leoliad a chynllun yr orsaf yn amodol ar ymchwiliadau pellach i'r safle a pherchnogaeth y tir. Fodd bynnag, gallai'r buddsoddiad hwn fod yn gatalydd yn ogystal i greu lleoedd cyflogaeth a gwaith y mae angen mawr amdanynt gerllaw'r canolbwynt trafniadaeth. Dylai'r datblygiad hefyd arwain at well cysylltiadau teithiol llesol â chanol y dref.

6 – Cysylltiadau cerdded a beicio

Bydd blaenoriaethau cerdded a beicio a chefnogi gweithredu'r Ddeddf Teithio Llesol yn helpu creu rhwydwaith mwy cynhwysfawr o lwybrau sy'n cysylltu lleoedd y mae ar bobl angen mynd iddynt ar gyfer teithiau bob dydd a theithio i'r gwaith.

Mae Ffordd yr Orsaf yn gyswllt pwysig rhwng canol y dref, yr ysgol, y ganolfan hamdden, ystadau diwydiannol, ardaloedd preswyl

a'r archfarchnad y tu allan i'r dref. Bydd yr orsaf drenau newydd cryfhau'r angen am welliannau i annog cerdded a beicio diogelach rhwng y ddwy ardal a gyda'r posibilrwydd o gysylltu â'r Rhwydwaith Beidio Cenedlaethol (4) i'r de o ganol tref Sanclêr.

Ffigur 8 Lleoliad yr orsaf drenau a gwelliannau i lwybrau teithio llesol

Ffigur 9 Cynlluniau ar gyfer canol y dref

7 – Economi Ymwelwyr

Dylid cefnogi ffurfiau cynaliadwy o dwristiaeth gan gynnwys cyfleoedd am dwristiaeth llesol, gwyrdd a diwylliannol.

A) Tynnu sylw ymwelwyr ar hyd yr A40

Mae cyfle i dynnu sylw mwy o ymwelwyr sy'n teithio heibio ar yr A40, gyda niferoedd mawr eisoes yn torri eu taith i ddefnyddio'r gwasanaethau poblogaidd ar ymyl y dref.

- strategaeth arwyddion gysylltiedig ar yr A40 i dynnu sylw ymwelwyr trwy hyrwyddo canol y dref a chyfleusterau,

treftadaeth leol ac atyniadau busnes ee Y Gât a gwestyau bwfïc

- potensial am ap i dynnu sylw pobl sy'n teithio ar hyd yr A40, i'w hannog i ddargyfeirio o'u taith arferol i weld ardaloedd llai adnabyddus

B) Maes Parcio Sanclêr – Maes Parcio Gwersylla Aire

Mantais fawr Sanclêr yw ei lleoliad ar yr A40, y brif ffordd i deithwyr sy'n anelu am orllewin Cymru ac Iwerddon. Mae'r lleoliad eisoes yn fan oedi ac aros i ymwelwyr fel y gwelir o'r nifer cynyddol o fusnesau bwyd a llety sydd ar ymyl y dref.

Un o amcanion allweddol y cynllun yw annog ymwelwyr i ddefnyddio a chrwydro canol y dref yn amlach ac mae'r cysyniad 'Aire' yn dilyn y model Ffrengig o ddarparu lleoedd parcio cymeradwy i garafannau modur gerllaw'r pentrefi a'r trefi i annog pobl i ymweld â'r ardal.

Mae maes parcio canol tref Sanclêr mewn lleoliad delfrydol gydag amwynderau gan gynnwys parcdir a glan afon. Caiff eisoes ei ddefnyddio'n anffurfiol gan yrwyr cerbydau nwyddau trwm i aros dros nos, a'r syniad yw creu safle sy'n dod yn adnabyddus a phoblogaidd i'r nifer cynyddol o berchnogion carafannau modur sy'n teithio trwy'r gorllewin.

C) Gwrthryfel Beca a'r Gât

Gellid manteisio llawer mwy ar gysylltiad y dref â'r cynnwrf pwysig hwn yn hanes Cymru ac â'r ganolfan grefftau a enwyd ar ôl y digwyddiadau hanesyddol. Mae'n bosibl annog mwy o ymwelwyr i alw i mewn i ganol y dref trwy gamau fel:

- gwell gwybodaeth i ymwelwyr ac arwyddion ffyrdd gan gynnwys ar gyfer y Gât
- cynnwys hyn fel rhan o'r fenter Llwybrau Celtaidd (Iwerddon a Chymru) sy'n rhoi sylw i dreftadaeth genedlaethol y ddwy wlad.

D) Twristiaeth beicio

Gyda'r fantais o'r rhwydwaith beicio cenedlaethol a llwybrau beicio lleol, mae cyfle i gefnogi busnesau a phrosiectau sy'n dyrchafu enw da Sanclêr fel cyrchfan i feicwyr:

- annog mwy o ddarparwyr llety i ennill achrediad 'Croeso i Feicwyr' ar gyfer lleoedd i aros.

E) Digwyddiadau

Byddai'r dref yn elwa ar gynnal amryw o ddigwyddiadau ychwanegol ac iddynt apêl ehangach i ymwelwyr er mwyn chwyddo'r calendr presennol o ddigwyddiadau lleol.

8 – Hyrwyddo Sanclêr

Wrth i'r economi wella o'r pandemig a newid cadarnhaol ddigwydd, bydd ar Sanclêr angen cyfleu delwedd ddeniadol o'r dref a'r busnesau i'r gymuned leol ac i ymwelwyr. Mae'r cyfleoedd yn cynnwys:

Menter farchnata cyrchfan i benderfynu ar y negeseuon craidd a'r themâu, straeon a rhesymau allweddol dros ymweld gan gynnwys cysylltiadau hanesyddol y dref, busnesau arbenigol, a chynhyrchwyr a gweithgareddau lleol. Mae treftadaeth Sanclêr yn cynnig yr elfennau cryfaf

ar gyfer hyrwyddo'r ardal yn ogystal â'i hwylustod fel lle i ymwelwyr aros am seibiant a chyrchfan siopa. Yn y dyfodol agos gall y dref fod yn lle pwysig hefyd ar gyfer cysylltu â'r rheilffordd ac arosiadau dros nos. Mae gan Sanclêr lawer o haenau y gellir eu casglu ynghyd i greu pecyn cynhwysfawr.

- Yn ogystal ag ymgyrch fawr sy'n gweiddi'n uchel o un ffynhonnell ganolog am y dref a'r ardal o'i chwmpas, cynigir hefyd gyrraedd cwsmeriaid ac ymwelwyr y dref trwy'r busnesau lleol eu hunain. Gellid cyflawni hyn trwy fanteisio ar rym cyfathrebu torfol y busnesau unigol a'u perthynas uniongyrchol â'u cynulleidfaoedd a chwsmeriaid presennol wrth ddefnyddio negeseuon craidd ar lefel tref a sgiliau cyfryngau cymdeithasol a chyfathrebu y dylid eu datblygu i rymuso pob busnes. Byddai angen i ddull deinamig o farchnata fanteisio'n llawn ar y dechnoleg tref SMART a fyddai ar gael.

9 – Caffael nwyddau, gweithiau a gwasanaethau y sector cyhoeddus

Mae'r sector cyhoeddus yn Sir Gaerfyrddin yn gwario cannoedd o filiynau yn flynyddol ar nwyddau, gweithiau a gwasanaethau, gan roi amrywiaeth o gyfleoedd masnachol i fusnesau o bob sector a maint. Mae'r Cyngor Sir a'r sector cyhoeddus ehangach yn cydnabod pwysigrwydd eu grym gwario ac yn edrych ar ffyrdd o brynu cymaint o hyn ag sy'n bosibl o fewn y Sir. Gellir gwneud mwy i gefnogi caffael lleol gyda chyfleoedd i gyflawni'r canlynol:

annog busnesau lleol i geisio cyngor a chanllawiau ar gyfleoedd caffael lleol

hyrwyddo cyfleoedd, yn enwedig i fusnesau bach a newydd, am gontractau sector cyhoeddus is o ran gwerth na fyddai efallai wedi bod yn ddeniadol yn draddodiadol i gyflenwyr llai

10 – Cynlluniau ynni cymunedol

Mae gwydnwch lleol yn un o nodau allweddol menter y Deg Tref ac felly un o'r elfennau craidd yw cefnogi datblygiad cynlluniau ynni cymunedol i'r trefi unigol, a fydd yn y pen draw yn cynnig ffynhonnell o ynni i gymunedau lleol a busnesau lleol yn ogystal â helpu mynd i'r afael â thlodi tanwydd mewn ardaloedd gwledig. Mae'r Cynllun hwn yn amlinellu'r potensial i gofleidio'r cyfleoedd cysylltiedig ag ynni adnewyddadwy sydd wedi hen sefydlu ei hun yn y Sir, yn enwedig o safbwynt ei fuddion uniongyrchol i gymunedau lleol a chefnogi mwy o wydnwch amgylcheddol.

Er mwyn helpu cyflawni hyn, bydd Ynni Sir Gaŕ yn helpu cymunedau i adnabod a chwmpasu safleoedd posibl ar gyfer cynhyrchu ynni cymunedol. Byddy safleoedd hyn yn elwa o leihad yn eu bil ynni, gan y bydd trydan a ddefnyddir tra bydd y paneli'n cynhyrchu ar gael ar gost is.

11 - Economi Gylchol

Economi gylchol yw lle caiff gwastraff ei osgoi a lle caiff y pethau a ddefnyddiwn eu cadw mewn defnydd gyhyd â phosibl. A bydd cefnogi buddsoddi lleol mewn busnesau a mentrau cylchol, sef busnesau sy'n cadw pethau mewn defnydd yn hirach, trwy aildefnyddio, atgyweirio, ailgynhyrchu ac adnewyddu yn helpu adfywio'r economi trwy ychwanegu swyddi a datblygu swyddi'n lleol. Trwy wneud hyn yn lleol, y nod

hanfodol, yn ogystal â chadw arian mewn cylchrediad o fewn y sir, yw lleihau'r effaith a gaiff y gymuned ar yr amgylchedd.

Y nod yw cefnogi perchnogion busnesau, entrepreneuriaid a gwirfoddolwyr gyda syniadau i helpu datblygu'r economi gylchol yn y dref a Sir Gaerfyrddin.

12 – Cartrefi Fforddiadwy

Mae ar drefi gwledig ffyniannus, gwydn a chynaliadwy angen cymysgedd o dai newydd yn ogystal â chyfleoedd cyflogaeth os ydynt am lwyddo i gadw a denu poblogaeth o oedran gwaith. Mae deinameg y farchnad dai leol yn cynnwys sawl ffactor, nid prisiau tai yn unig, ond materion eraill fel fforddiadwyedd cymharol, mewnfudo, patrymau teithio i'r gwaith, rhagamcanion poblogaeth a chyfraddau cwblhau anheddau newydd etc. Yn gyffredinol, mae'r angen am gartrefi llai a llai drud ar gyfer teuluoedd iau ac aelwydydd sy'n ffurfio o'r newydd – boed am bris y farchnad, ar drefniant canolraddol neu rent fforddiadwy.

Mae Sanclêr yn ardal wledig anarferol sydd wedi profi graddau cymharol uchel o ddiddordeb gan ddatblygwyr dros y blynyddoedd diwethaf. Mae hyn wedi arwain at gynnydd graddol yn y nifer o gartrefi marchnad agored a chartrefi fforddiadwy. Dylid rhoi cymorth i ddatblygiadau newydd fel y 45 o dai, fflatiau a byngalos arfaethedig ar safle hen ffatri ymenyn ar Ystad Ddiwydiannol Parc Owen i ddiwallu anghenion trigolion Sanclêr sydd ar gofrestr tai y Cyngor Sir.

6 Cyflawni'r gwaith

Mae'r cynllun cyflawni yn rhoi syniad o raddfeydd amser, awgrymiadau am bartneriaid cyflawni a'r camau nesaf. Ym mhob achos, byddai angen adolygiad manwl o gwmpas y prosiect a gwaith dylunio manylach i roi amcangyfrifon o gostau.

Mae'r cynllun yn cynnwys tri cham, tymor byr, canolig a hir gyda gradd o flaenoriaeth a awgrymir ar sail diddordeb a gweithgarwch rhanddeiliaid a'r angen i gwblhau tasgau penodol fel casglu data i alluogi datblygu prosiectau allweddol.

- Tymor byr – ar unwaith a'r 12 mis nesaf
- Tymor canolig – 2 neu 3 blynedd
- Tymor hir – 5 mlynedd a'r tu hwnt i hynny.

Argymhellir bod cyfres o brosiectau cynnar, 'enillion cyflym' yn cael eu dewis a'u cychwyn er mwyn dangos gweithgarwch ac ennill cefnogaeth ac ymrwymiad busnesau a'r gymuned. Bydd y rhain yn arferol yn brosiectau y gellir eu cyllido o ffrydiau refeniw sy'n bod eisoes neu sy'n golygu buddsoddiad isel o ran cyfalaf. Lle caiff prosiectau mwy cymhleth ond eto â blaenoriaeth uchel eu nodi, dylid blaenoriaethu datblygiad cynnar achos busnes amlinellol a dyluniad.

Mae ffrydiau cyllid ac adnoddau yn aml yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn ac mae'r rheini a oedd ar gael ar adeg paratoi'r cynllun hwn wedi eu nodi yn y tabl canlynol. Yn dilyn ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd, bydd newidiadau sylweddol i'r tirwedd cyllido. Bydd y rhaglenni presennol sy'n cynnal y gweithgarwch presennol, megis Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (LEADER) yn cael ei disodli yn y pen draw ar lefel y Deyrnas

Unedig a'u cyfeirio trwy Lywodraeth Cymru a llywodraeth leol. Nid oes sicrwydd ar hyn o bryd ynghylch sut y bydd hyn yn cael ei wneud. Yng ngoleuni hyn, bydd angen i'r cynllun fod yn ymatebol dros y 12-24 mis nesaf ac yn gydnaws â ffynonellau o gyllid a ddaw i'r amlwg.

Tabl 1: Cynllun Gweithredu Sanclêr

CAM GWEITHREDU	AMSERLEN	RHANDDEILIAID / PARTNER GWEITHREDU ALLWEDDOL	CYLLID AC AD-NODDAU POSIBL	Y CAMAU NESAF
1 – ADFERIAD COVID-19	Tymor Byr	Cyngor Sir Gâr, Busnes Cymru a'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Rhanbarthol (RLSP)	Cronfa Adferiad a Chymorth Cyngor Sir Gaerfyrddin i fusnesau Cyllid Cychwynnol LEADER	Bydd Cyngor Sir Gâr yn cydgysylltu cymorth partner-asiantaethau i fusnesau sy'n adfer o effeithiau'r pandemig.
2 – CEFNOGI TWF BUSNESAU <ul style="list-style-type: none"> • Safleoedd busnes • Canolfannau gweithio / lleoedd gweithio ar y cyd • Ailddefnyddio adeiladau • Cefnogi twf busnesau 	Tymor Byr a chanolig	Cyngor Sir Gâr, perchnogion busnesau ac eiddo, Busnes Cymru a'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Rhanbarthol	Cyllid Cychwynnol LEADER Cronfeydd Grantiau Busnes Cyngor Sir Gâr a Chronfeydd Datblygu Eiddo Masnachol	Cychwyn deialog gyda pherchnogion tir ac eiddo a chyflawni astudiaethau dichonoldeb safleoedd ac uwchgynllunio. Gweithio gyda chyflogwyr allweddol lleol i adnabod gofynion twf
3 – TREFI A CHEFN GWLAD DIGIDOL-GLYFAR <ul style="list-style-type: none"> • Uwchraddio band eang • Tref Wifi • Y Rhyngwyd Pethau/LoRaWAN • Hyfforddiant digidol 	Tymor Byr a Chanolig	Cyngor Sir Gâr, Cyngor Tref a grwpiau busnes	Cyllid Cychwynnol LEADER Cyllid ac adnoddau Trefi Wi-fi Gweithredu a hyfforddiant y Rhyngwyd Pethau /LoRaWAN Cyllid Uwchraddio Band Eang	Cronni'r galw am uwchraddio band eang. Cymorth a hyfforddiant trefi Wi-fi i'r partner cyflawni lleol Adnabod diddordeb busnesau yn y Rhyngwyd Pethau /LoRaWAN
4 - CANOL Y DREF <ul style="list-style-type: none"> • Tir y Cyhoedd 	Tymor Canolig a Hlr	Cyngor Sir Gâr, Cyngor Tref a grwp busnes	Cronfa Gyfalaf y Deg Tref	Comisiynu briff dylunio (cyfuno â chynigion 6 Cysylltiadau Cerdded a Beicio a 7 Gwersylla Aire)

5 - GORSAF DRENAU SANCLÛR	Tymor Byr a Chan-olig	Rhaglen Genedlaethol Gwella Gorsafoedd, Cyngor Sir Gâr, Traf-nidiaeth Cymru, Cyngor Tref.	Cronfa Adfer eich Rheil-ffordd (sicrhawyd)	Ymchwiliadau i leoliad y safle a pherchnogaeth tir. Cynnwys ystyriaeth o leoedd cyflogaeth (gweler 2)
6 – CYSYLLTIADAU BEICIO A CHERDDED <ul style="list-style-type: none"> • Cyswllt teithio llesol Heol yr Orsaf 	Tymor Canolig a Hir	Cyngor Sir Gâr	Cronfa Gyfalaf y Deg Tref Cronfeydd Seilwaith addas ar gyfer Beicio	Astudiaeth ddichonoldeb o'r cyswllt rhwng yr orsaf newydd arfaethedig a chanol y dref. Cyfuno ag astudiaethau lleoli'r orsaf
7 – ECONOMI YMWELWYR <ul style="list-style-type: none"> • Tynnu sylw ymwelwyr ar yr A40 • Gwersyll Aire • Gwrthryfel Beca / Y Gât • Twristiaeth beicio • Digwyddiadau 	Tymor Byr a Chan-olig	Darganfod Sir Gâr / Cyngor Tref, busnesau twristiaeth	Cyllid Cychwynnol LEADER Cronfeydd Grantiau Busnes Cyngor Sir Gâr a Chronfeydd Datblygu Eiddo Masnachol Adnoddau Digidol Trefi SMART	Datblygu arwyddion a chynnig digidol i dynnu sylw ymwelwyr. Archwilio dichonoldeb datblygu cynnig treftadaeth gyda'r Cyngor Tref. Datblygu cynnig gyda busnesau lleol ynghyd â beicio a digwyddiadau gyda Darganfod Sir Gâr a sefydliadau cymunedol
8 – HYRWYDDO SANCLÛR <ul style="list-style-type: none"> • Marchnata'r gyrchfan • Marchnata digidol busnesau 	Tymor Byr a Chan-olig	Darganfod Sir Gâr / Partneriaeth Rheoli Cyrchfan, Cyngor Tref, sefydliadau busnes a busnesau	Cyllid Cychwynnol LEADER	Cydgysylltu â Darganfod Sir Gâr/Partneriaeth Rheoli Cyrchfannau. Cysylltu â mentrau trefi SMART a Wi-fi
9 – CAFFAEL BLAENGAR <ul style="list-style-type: none"> • Ysbyty Cyffredinol newydd • Contractau Gwerth Isel 	Tymor Byr, Canolig a Hir	Bwrdd Iechyd Hywel Dda Cyngor Sir Gâr	Cronfeydd Grantiau Busnes Cyngor Sir Gâr Mentrau Caffael Blaengar Cyngor Sir Gâr	Camau mewn ymateb i'r argymhellion o ganlyniad i weithredu'r astudiaeth gaffael blaengar

10 – CYNLLUNIAU YNNI CYMUNEDOL	Tymor Byr	Busnes ac Ynni Sir Gar	LEADER/ Ynni Sir Gâr	Mae gan Ynni Sir Gâr gyllid LEADER hyd at fis Mawrth 2022 ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy cymunedol ac maent yn chwilio am fusnesau a sefydliadau eraill i weithredu hyn gyda hwy
11 – ECONOMI GYLCHOL	Tymor Byr a Chanolig	Busnesau a Chyngor Sir Gâr	Cyllid Cychwynnol LEADER a'r fenter Economi Gylchol	Argymhellion astudiaethau dichonoldeb Economi Gylchol
12 – CARTREFI Fforddi-ADWY	Tymor Byr, Canolig a Hir	Cyngor Sir Gâr/datblygwyr	Cyfraniadau datblygwyr a Chyngor Sir Gaerfyrddin a Cartrefi Croeso	Sicrhau cartrefi fforddiadwy newydd trwy adolygu polisi'r Cynllun Datblygu Lleol a chyfeirio'r gwaith cyflawni trwy ddatblygwyr a Cartrefi Croeso a chymdeithasau tai

Tabl 2: Cyllid ac Adnoddau

CYMORTH SWYDDOGION TREFI MARCHNAD
Mae cyllid wedi cael ei sicrhau trwy raglen Leader RDP i recriwtio 2 X Swyddog Trefi Marchnad a fydd yn gweithio gyda'r 10 Tref i weithredu camau a nodwyd yn y cynlluniau twf economaidd. Y swyddi hyn fydd y cyswllt allweddol rhwng y trefi a'r amrywiol gyfarwyddiaethau ledled yr Awdurdod.
CYLLID CYCHWYNNOL LEADER
£10k o refeniw i helpu'r trefi i gefnogi a datblygu argymhellion sy'n codi o'r cynllun twf. Enghreifftiau o'r gweithgareddau sy'n gymwys am gymorth (nid yw'n hollgynhwysol) gall cynnwys costau ar gyfer adeiladau busnes, twristiaeth / digwyddiadau, hyfforddi, marchnata, gwasanaethau arbenigol a mesurau adfer COVID-19.
CYNLLUNIAU YNNI CYMUNEDOL
Gallai datblygu cynlluniau ynni cymunedol i'r trefi fod â'r potensial o gynnig cyfleoedd cynhyrchu ynni i'r trefi hyn. Mae Ynni Sir Gâr Cyf wedi cael eu comisiynu i adnabod a chwmpasu safleoedd posibl o amgylch y Deg Tref gan weithio'n agos gyda Gwasanaethau Ynni Cymru y gellid eu datblygu ymhellach yn brosiectau ynni cymunedol.
CYLLID CYFALAF
Mae Cyngor Sir Gâr ar hyn o bryd yn ystyried cynigion i neilltuo cyllid cyfalaf i gynorthwyo gyda chyflawni mentrau a cheisiadau am gyllid yn y dyfodol ar gyfer prosiectau a nodir yn y Cynlluniau Twf.

ADFERIAD A CHYMORTH BUSNES CYNGOR SIR GÂR

Yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol, rhagwelir y bydd y ffrydiau cyllid adfer busnesau o dan arweiniad y Cyngor Sir ar gael i fusnesau o fis Mawrth 2021.

- Cronfa Adfer i ddiogelu/creu swyddi cynaliadwy mewn sectorau targedu twf
- Cronfa Gymorth refeniw i fuddsoddi mewn swyddi, marchnata ac arallgyfeirio i ddiogelu a thyfu swyddi
- Cronfa menter gwledig Sir Gaerfyrddin – datblygiad o adeiladau busnes newydd a adeiladau busnes sydd yn bodoli eisoes
- Cronfa Datblygu Eiddo Masnachol Trawsnewidiol Sir Gaerfyrddin - cymorth ariannol ar gyfer adeiladu adeiladau am ddefnydd diwydiannol a masnachol.
- Cronfa cychwyn busnes - cefnogaeth gyfalaf ar gyfer creu busnesau newydd lle bydd swyddi newydd yn cael eu creu o ganlyniad i'r cymorth.
- Cronfa tyfu busnes - cymorth ar gyfer prosiectau gwariant cyfalaf a gwariant refeniw arbenigol lle bydd swyddi newydd yn cael eu creu o ganlyniad i'r cymorth.

MARCHNATA LLEOL/NODWEDDION UNIGRYW

Mae cyllid wedi cael ei sicrhau trwy raglen Leader i hyrwyddo Sir Gâr wledig i dwristiaid posibl. Caiff y prosiect ei arwain gan Dîm Marchnata a Chyfyngau Cyngor Sir Gâr a bydd yn datblygu straeon a rhesymau dros ymweld, rhai sy'n mawrygu'r diwylliant a'r iaith Gymraeg, cynnyrch a gynhyrchir yn lleol etc, a chyflawni cynllun gweithredu marchnata (gan gynnwys deunydd hyrwyddo wedi ei frandio, cynnwys wedi'i baratoi ar gyfer cyfyngau cymdeithasol ee testun, lluniau a fideo, a phecyn i fusnesau.

SAFLEOEDD GWAG/DIBENION CYFAMSEROL

Cyllid Llywodraeth Cymru i ddatblygu canllawiau arferion da i'r rhanbarth a fydd yn galluogi cymunedau i ddatblygu safleoedd gwag yn lleoedd 'cyfamserol' neu siopau dros dro, gan roi cyngor ymarferol ar faterion cyfreithiol, trethi busnes etc. Potensial i ddefnyddio'r £10k cyllid Leader i addasu adeiladau gwag i'r diben hwn.

ECONOMI GYLCHOL – ADFERIAD CYNALIADWY O COVID-19

Mae'r Cyngor Sir wrthi ar hyn o bryd yn datblygu strategaeth i gefnogi buddsoddi lleol mewn busnesau a mentrau cylchol: sef, mentrau sy'n cadw pethau mewn defnydd yn hirach, trwy ail-ddefnyddio, atgyweirio, ailgynhyrchu ac adnewyddu, ac wrth wneud hynny, helpu adfywio'r gymuned trwy ychwanegu swyddi a datblygu sgiliau'n lleol. Trwy wneud hyn yn lleol, bydd y fenter, yn ogystal â chadw arian mewn cylchrediad o fewn y sir, yn lleihau'r effaith mae Sir Gaerfyrddin yn ei gael ar yr amgylchedd. Anogir prosiectau newydd posibl gyda rhanddeiliaid, perchnogion busnesau, entrepreneuriaid, gwirfoddolwyr lleol etc.

TREFI DIGIDOL/CLYFAR

Mae technoleg ddigidol wedi chwarae rhan sylweddol mewn galluogi busnesau a chymunedau i addasu yn ystod y pandemig COVID 19.

- Trefi Wi-fi – Wedi sicrhau cyllid i gyflwyno wi-fi am ddim i bob un o'r Deg Tref am gyfnod o 2 flynedd. Mantais rhwydwaith wi-fi tref yw'r data mae'n ei ddarparu o ran tueddiadau ymwelwyr fel: cyfraddau troedio; amser a dreulir; dyddiau prysuraf yr wythnos etc; mesur llwyddiant digwyddiad i gyfiawnhau buddsoddiad yn y dyfodol; gellir ei ddefnyddio i ddenu busnes newydd. Amser y swyddogion i weithio gyda'r trefi i ddadansoddi'r data a sicrhau bod busnesau lleol yn derbyn yr wybodaeth hon a datblygu cylchlythyr newyddion rheolaidd yn rhoi gwybodaeth ar y trefi; cynigion busnes lleol, digwyddiadau etc
- Y Rhynggrwyd Pethau – Mentrau i archwilio a datblygu'r defnydd o'r Rhynggrwyd Pethau a thechnoleg LoRaWAN fel ffordd o gefnogi'r Deg Tref. Sicrhawyd cyllid i brynu pyrth l'r Rhynggrwyd Pethau. Neilltuwyd cyllid pellach ar gyfer prynu synwryddion a'u defnyddio unwaith y mae syniadau wedi cael eu nodi.
- Hyfforddiant digidol – Hwyluso cyfres o hyfforddiant rhithiol er mwyn uwchsgilio, rhannu gwybodaeth ac annog y defnydd o dechnoleg ar draws y trefi marchnad.
- Cysylltedd Digidol – Mae'r Awdurdod wrthi ar hyn o bryd yn gweithio gyda Llywodraethau Prydain a Chymru i hyrwyddo'r Gronfa Uwchraddio Band Eang i helpu busnesau, gweithwyr a chymunedau i fanteisio ar yr holl fuddion sy'n gysylltiedig â chysylltiadau rhynggrwyd cyflymach a mwy dibynadwy.